

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 444/2016-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou PUCHALLA, SLÁVIK & partners s. r. o., Kmeťova 24, Košice, v mene ktorej koná JUDr. Martin Puchalla, PhD., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 To 21/2016 z 11. apríla 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júna 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 To 21/2016 z 11. apríla 2016 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol právoplatne uznaný vinným rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 T 61/2011-1400 z 3. júna 2015 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 8 To 21/2016 z 11. apríla 2016, ktorým zamietol odvolanie sťažovateľa voči rozsudku okresného súdu, ktorým bol odsúdený za prečin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 2 písm. a) a d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), za ktorý mu okresný súd uložil trest odňatia slobody vo výmere 24 mesiacov, ktorý podmiennečne odložil na skúšobnú dobu 24 mesiacov. Zároveň mu uložil trest zákazu činnosti vykonávať funkciu, zamestnanie alebo povolanie hmotne zodpovedného pracovníka prichádzajúceho do styku s finančnou hotovosťou po dobu troch rokov.

3. Podľa sťažovateľa k porušeniu označených práv podľa ústavy a dohovoru došlo tým, že bol odsúdený v konaní, v ktorom súdy nerešpektovali základné zásady trestného konania (demonštratívne uvádza zásadu kontradiktórnosti, prezumpcie neviny a rovnosti strán v trestnom konaní). Sťažovateľ ďalej poukazuje na dôkaznú núdzu na strane obžaloby, pričom okresný súd pri jeho odsúdení za uvedený trestný čin vychádzal iba z nepriamych dôkazov. Podľa jeho názoru krajský súd bez bližšieho skúmania formálnym posúdením zamietol odvolanie sťažovateľa a nedoručil mu vyjadrenie prokurátora k odvolaniu, čím nebola zachovaná päťdňová lehota na prípravu pred verejným zasadnutím.

4. Taktiež poukazuje na vyjadrenie znalca, ktorý na otázku okresného súdu uviedol, že nie je možné jednoznačne určiť osobu zodpovednú za schodok, teda osobu, ktorá prevzala a neodviedla finančné prostriedky na účty spoločností ([REDACTED]) vedené v bankách. Ďalším pochybením zo strany okresného súdu mala byť skutočnosť, že „napriek a v rozpore s výsostne odborným záverom znalca, ktorý súdu neumožňoval určiť základný znak skutkovej podstaty trestného činu - škodu - súd bez

tohto určenia sťažovateľa odsúdil“. Okresný súd si jednotlivé znaky skutkovej podstaty domýšľal a dotvoril v neprospech sťažovateľa. Zásada kontradiktórnosti mala byť porušená tým, že okresný súd sám ustanovil znalca, čím pomohol usvedčovať sťažovateľa. Závery znalca, ktoré boli v prospech sťažovateľa, mali súdy vyhodnotiť v jeho neprospech.

5. Arbitrárnosť uznesenia krajského súdu vidí sťažovateľ v tom, že krajský súd mu nedal odpoveď na v odvolaní uvedené zásadné námietky týkajúce sa skutkových okolností prípadu, ktoré spochybňujú závery napadnutého uznesenia krajského súdu.

6. Sťažovateľ na základe uvedenej argumentácie navrhuje, aby ústavný súd rozhodol, že jeho základné právo *„na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a základné právo sťažovateľa vyplývajúce z čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy SR uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 11. 4. 2016, č. k. 8 To 21/2016-1451 porušené bolo“*. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie a zaviazal ho na náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

7. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

10. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje Najvyšší súd Slovenskej republiky (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 145/2010). Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (podobne aj II. ÚS 521/2015, II. ÚS 855/2015, IV. ÚS 236/07).

11. Podľa sťažovateľa k porušeniu ním označených základných práv malo dôjsť nesprávnym rozhodnutím krajského súdu, ktoré sa opiera o nesprávne právne posúdenie veci, čo malo za následok, že uznesením odmietol jeho odvolanie voči rozsudku okresného súdu vydanému v jeho neprospech.

12. Ústavný súd skúmal, či sťažovateľ mal, resp. stále má k dispozícii účinný opravný prostriedok alebo iný právny prostriedok, ktorý mu zákon účinne poskytuje na ochranu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a na použitie ktorého je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa ústavného súdu je takýmto účinným opravným prostriedkom v danom prípade dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok v súlade s § 368 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Ústavný súd dospel k uvedenému záveru na základe príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich tento mimoriadny opravný prostriedok, a to najmä so zreteľom na okruh osôb oprávnených na jeho podanie, dôvody, prípustnosť a iné atribúty upravujúce podanie dovolania a rozhodovania o ňom (§ 368 a nasl. Trestného poriadku).

13. Podľa ustanovenia § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

14. Podľa ustanovenia § 369 ods. 2 Trestného poriadku právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu môže dovolaním napadnúť z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 a) generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku, b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

15. Podľa ustanovenia § 369 ods. 5 Trestného poriadku v prospech obvineného, s jeho výslovným písomným súhlasom, môže dovolanie podať aj príbuzný obvineného v priamom pokolení, jeho súrodenec, osvojiteľ, osvojenec, manžel alebo druh. Ak je obvinený mladistvý, osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, môže i proti vôli obvineného za neho v jeho prospech podať dovolanie aj jeho zákonný zástupca alebo jeho obhajca.

16. Podľa ustanovenia § 370 ods. 1 Trestného poriadku ak sa dovolanie podáva v neprospech obvineného, možno ho podať do šiestich mesiacov od doručenia rozhodnutia

súdu prokurátorovi. Ak sa dovolanie podáva v prospech obvineného, možno ho podať do troch rokov od doručenia rozhodnutia obvinenému; ak sa rozhodnutie doručuje obvinenému aj jeho obhajcovi alebo zákonnému zástupcovi, plynie lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr.

17. Podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c), g), a i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak sú splnené zákonom stanovené podmienky (zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu; rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom; rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

18. Ústavný súd na základe uvedeného uzavrel, že podľa platnej právnej úpravy trestného konania pred všeobecnými súdmi sú ich závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) dôvodom na podanie dovolania podľa § 368 a nasl. Trestného poriadku. Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ túto zákonnú možnosť dosiaľ nevyužil.

19. V danej veci je potrebné uviesť, že označený mimoriadny opravný prostriedok umožňuje sťažovateľovi účinne namietat' všetky závažné procesné pochybenia, a tým aj porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z toho vyplýva, že je to v prvom rade všeobecný súd, ktorý je oprávnený aj povinný poskytnúť ochranu základnému právu sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu vrátane ostatných práv, ktorých porušenie namieta, a nie ústavný súd v konaní o sťažnosti. Právomoc ústavného súdu je pri ochrane týchto základných práv každého účastníka konania pred všeobecným súdom iba subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (obdobne napr. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 64/02, I. ÚS 183/07). Uplatnenie právomoci ústavného súdu pri ochrane základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zároveň

predpokladá, že všeobecné súdy neposkytnú ochranu základným právam v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci ako opravných súdov.

20. Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (II. ÚS 148/02, I. ÚS 178//2004, IV. ÚS 372/2010).

21. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti neuviedol, že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, preto neprichádzal do úvahy ani prípadný postup ústavného súdu podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

22. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2016